

گزارشی از برگزاری نخستین همایش ملی صنعت فرش ماشینی (شکوه نساجی ایران زمین)

زندگی بافتن یک قالی است...

تالار غیاث الدین جمشید کاشانی دانشگاه آزاد اسلامی (واحد کاشان) هفتم و هشتم اسفند ۱۳۹۲، میزبان صنعتگران، تولیدکنندگان و فعالان صنعت فرش ماشینی در قالب نخستین همایش ملی صنعت فرش ماشینی بود. در این همایش که با همکاری گروه مهندسی نساجی دانشگاه آزاد اسلامی (واحد کاشان) و مرکز تحقیقات فرش ماشینی کاشان برگزار شد؛ محورهای مانند استراتژی صنعت فرش ماشینی ایران در افق ۱۴۰۴، مقایسه تطبیقی صنعت فرش ماشینی ایران و ترکیه، آخرین یافته‌ها در زمینه استفاده از الیاف پلی‌استر در فرش ماشینی مورد بحث و بررسی مدعوین قرار گرفت. ضمن این که کارگاه‌های آموزشی نیز با موضوعاتی مانند آشنایی با ماشین‌آلات مدرن و نندویل (قابلیت‌های کاربری، راندمان، مونیتورینگ)، مدیریت ارتباط با مشتری CRM و نحوه ثبت برند BRANDING و نقش ارتباطات در توسعه کسب و کار برپا شد.

فرش قرمز برای صنعتگران نساجی کشور
این همایش پس از تلاوت آیاتی از قرآن کریم و پخش سرود ملی جمهوری اسلامی ایران، با سخنرانی دکتر منصور دیاری - رییس دانشگاه آزاد اسلامی (واحد کاشان) فعالیت خود را آغاز کرد. وی ضمن خوشامدگویی به میهمانان، عنوان داشت: در آستانه سی‌امین سالگرد تأسیس دانشگاه آزاد اسلامی (واحد کاشان) قرار داریم؛ دانشگاهی که از قدیمی‌ترین واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی سراسر کشور محسوب می‌شود. وی ضمن اشاره به تلاش‌های مستمر برگزارکنندگان همایش صنعت فرش ماشینی (دبیر اجرایی، روابط عمومی دانشگاه، بخش دارای، دانشجویان، رییس اداره صنعت، معدن و تجارت کاشان، اتحادیه فرش ماشینی کاشان، اتاق بازرگانی، صنایع و معادن کاشان و حامیان مالی) افزود: در حال حاضر، کاشان و آران و بیدگل، قطب فرش ماشینی کشور است و بدون شک به‌عنوان یکی از قطب‌های صنعت فرش ماشینی جهان محسوب می‌شود که در صورت مراجعه به آمار و ارقام، این موضوع به تأیید همگان خواهد رسید.

دکتر دیاری تصریح کرد: دو دوره «جشنواره بین‌المللی فرش کاشان» با موفقیت برگزار شده و همایش امروز، ادامه این رویداد صنعتی به شمار می‌آید، در واقع فرش قرمزی را زیرپای صنعتگران نساجی پهن کرده‌ایم و امیدواریم در حدبضاعت خود بتوانیم به رونق و توسعه صنعت فرش ماشینی کشور کمک کنیم. به‌گفته وی، از فعالیت «مرکز تحقیقات فرش ماشینی کاشان» (به‌صورت غیر رسمی) دو سال سپری می‌شود و ظرف چندماه آینده مجوز نهایی آن صادر خواهد شد و به‌صورت رسمی‌تر در خدمت صنعت فرش ماشینی کشور خواهد بود؛ ضمن این که تنها مرکز تحقیقاتی فرش ماشینی کشور به‌شمار می‌آید و به‌جرات می‌توان

گفت از هر ۱۰ پروژه علمی که در دانشگاه‌های کشور در حوزه فرش ماشینی توسط محققین انجام می‌شود؛ مرکز تحقیقات فرش ماشینی کاشان در ۷-۸ پروژه حضور فعال دارد و توان متخصصین مرکز، امکانات آزمایشگاهی و... آن مورد استفاده قرار می‌گیرد.

فرش = کاشان

سخنران بعدی همایش صنعت فرش ماشینی پس از پخش کلیپی در مورد صنعت نساجی ایران، دکتر عباسعلی منصوری - نماینده مردم شهرستان‌های کاشان، آران و بیدگل در مجلس شورای اسلامی - بود. وی گفت: برای نمایندگان مجلس این موضوع کاملاً محسوس است که وقتی آمار و ارقام مربوط به بیکاری و اشتغال در شهرهای مختلف کشور مورد بررسی قرار می‌گیرد؛ کارآفرینان و صنعتگران کاشان توانسته‌اند معضل بیکاری را تا حد بسیاری مرتفع نمایند که از این بابت سپاسگزار خداوند و قدردان زحمات و تلاش‌های صنعتگران هستیم.

وی با بیان این مطلب که قالی متعلق به کاشان است و در طول تاریخ با هنر، صنعت و احساس پیوند خورده است؛ اذعان داشت: در حال حاضر حدود ۷۰ درصد از تولید فرش ماشینی کشور به این منطقه (کاشان) اختصاص دارد، پس باید نگاه علمی به این موضوع داشته باشیم و بدانیم در دهه‌های اخیر علم به اندازه‌ای پیشرفت کرده و دنیای بازار و اقتصاد آن قدر با تحولات چشمگیر روبروست که نمی‌توان دست روی دست گذاشت و به حفظ سهم ۷۰ درصدی خود اطمینان داشته باشیم زیرا هر لحظه امکان دارد این درصد روز به روز کاهش یابد.

دکتر منصوری افزود: باید همراه علم به سمت جلو حرکت کنیم و اجازه ندهیم رقیبان، جایگاه ما را به خود اختصاص دهند، امری که متأسفانه در دنیای صنعت رخ داده است و رقبای بزرگی

زیرساخت‌های مورد نیاز را نهاده‌کنیم و چندان در حوزه تحقیقات و مطالعات موفق نبوده‌ایم؛ اما زمانی که این فعالیت‌ها وارد بخش خصوصی می‌شوند، امکان سامان‌دهی تحقیق و پژوهش میسر می‌شود.

به گفته این مقام مسئول، باید بپذیریم که قرار نیست صرفاً در بازار داخلی به رقابت بپردازیم و از سوی دیگر بدانیم که در بازارهای جهانی، بدون علم و بهره‌گیری از توانمندی علمی محققین و متخصصین، امکان دستیابی به موفقیت وجود ندارد.

وی تصریح کرد: در بودجه امسال، مالیات ۵۰۰ میلیون تومانی استان اصفهان را کاهش دادیم و تصمیم داریم تا مالیات‌ها و ارزش افزوده‌هایی که می‌پردازیم به نوعی به شهر خودمان بازگردد و صرف عمران و آبادانی آن شود.

دکتر منصوری سپس به تسهیل قوانین و مقررات برای سرمایه‌گذاران اشاره کرد و گفت: در این زمینه فرمانداران و استانداران مختلف به جذب کارآفرینان و سرمایه‌گذاران می‌پردازند تا موجب بیکاری استان‌ها شوند. نباید یک کارآفرین را پشت در اتاق یک مسئول معطل نگه داشت، برخورد‌های زشتی که در حال حاضر با صاحبان کار و سرمایه می‌شود، به هیچ‌عنوان قابل قبول نیست و نشان‌دهنده عقب‌افتادگی فکری ما دارد

نام دیگری شناخته شود زیرا برند فرش ماشینی متعلق به کاشان است و سهم ۷۰ درصدی آن متعلق به کاشان است. در دنیا نیز باید برند فرش کاشان را حفظ نماییم در غیر این صورت به زودی شاهد انحصار بازار فرش ماشینی توسط ترکیه خواهیم بود.

نماینده مردم کاشان، آران و بيجدل در بخش دیگر سخنرانی خود ابراز داشت: تکیه صنعتگران ایرانی در تولید فرش به حس بینایی و لامسه استوار است در حالی که رقیبان، سیستم‌هایی به فرش متصل کرده‌اند که هنگام استفاده، عطر یا موزیک پخش می‌کند و به این ترتیب حس بویایی و شنوایی مصرف‌کننده را هم به خود جلب می‌نماید.

وی، لزوم تشکیل گروه‌های تحقیقاتی و پژوهشی را مورد تأکید قرار داد و گفت: کافی است کارخانه‌ها، ۳ درصد درآمد سالیانه خود را به امور تحقیقاتی، مطالعاتی و بازاریابی اختصاص دهد تا بتوانند قدرت تبلیغاتی فرش را در داخل و خارج کشور تقویت نمایند.

دکتر منصوری با بیان این مطلب که متأسفانه فعالیت‌های تحقیقاتی و پژوهشی کشور در مسیر واقعی خود قرار ندارد و به همین دلیل بودجه‌های آن به هدر می‌رود؛ اذعان داشت: واقعیت این است که در بخش دولتی نتوانستیم

به وجود می‌آیند، گوی سبقت را می‌ریزند و موجب ورشکستگی شرکت‌های بزرگ می‌شوند. این نماینده مجلس یادآور شد: امروز قوی‌ترین سرویس‌های اطلاعاتی در اختیار اقتصاددان‌های دنیا قرار دارد و سعی کرده‌اند با تشکیل سازمان‌های اطلاعاتی به اطلاعاتی در مورد توانمندی‌های رقیبان دست پیدا کنند، طرح و ابتکارات آن‌ها را بریابند و یا اجازه دسترسی دیگران به طرح‌های خود را ندهند. هم‌چنین جامعه‌شناسان و روان‌شناسان در اختیار اقتصاد دان‌ها هستند و با تشکیل اکپ‌های تخصصی، سلیقه و ذائقه مردم جهان را مورد شناسایی قرار می‌دهند.

به گفته دکتر منصوری، با توجه به امکانات مذکور، حفظ سهم ۷۰ درصدی، گمان بیهوده‌ای است و دنیای توسعه‌یافته امروز مبالغه‌نگفتی را برای انجام تحقیق و پژوهش صرف می‌نماید زیرا تحقیق، پژوهش و بررسی علمی، موجب کسب درآمدهای بیشتر و عقب‌نماندن از رقابت سنگین فعلی جهان می‌شود.

وی تصریح کرد: ما (مجلس) هم وظیفه داریم به صنعتگران کمک کنیم و اجازه ندهیم که برند دیگری جز «کاشان» مطرح شود و اگر بازاری در تهران تحت‌عنوان «بازار فرش» راه‌اندازی شد، به نام بازار کاشان ثبت شود و نگذاریم با

داشت: در ۱۰ ماهه سال ۱۳۹۲، صادرات صنایع نساجی به حدود یک میلیارد دلار رسید که از این میزان نزدیک ۳۰۰ میلیارد دلار مربوط به انواع کفپوش و بیش از ۲۲۰ میلیون دلار از این مبلغ به طور خاص مربوط به صادرات فرش ماشینی می‌باشد و صادرات فرش کشور در ۱۰ ماهه سال ۱۳۹۲، ۳۴ هزار تن برابر با کل میزان این نوع صادرات در سال گذشته است.

به گفته دکتر مردانی، واقعیت این است که میزان صادرات این حوزه (فرش ماشینی) به مراتب بیشتر از سال گذشته بوده علی‌رغم این که تعدادی از بخشنامه‌های صادر شده مانند سدی در مقابل تولیدکنندگان قرار گرفت اما پیش‌بینی می‌کنیم که در سال ۱۳۹۳، روند صادرات فرش ماشینی افزایش چشمگیری یابد.

وی ضمن تقدیر از تلاش‌های صنعتگران نساجی در شرایط دشوار اقتصادی یادآور شد: در حال حاضر جنس مطالبات صنعتگران ما به‌گونه‌ای شده که اعلام می‌کنند برای تولید بیشتر، نیازمند ماشین‌آلات و برای صادرات خواهان بازار مناسب هستیم و به این نتیجه رسیده‌اند که باید به سمت بازاریابی بیشتر و ایجاد مرکزی برای ارائه خدمات صادراتی گام بردارند. دکتر مردانی ابراز امیدواری نمود که ۱۰ سال آینده دهمین همایش صنعت فرش ماشینی کشور برگزار شود و مطالبه صنعتگران ایرانی، انحصار ۲۰-۱۵ درصدی بازار چین باشد.

مدیرکل دفتر نساجی ادامه داد: برخی تولیدکنندگان فرش ماشینی معتقدند که نیازی به مباحث توسعه‌ای و ورود ماشین‌آلات جدید و مدرن نیست اما گروهی نیز اعتقاد دارند که همچنان باید به روز باشند و ماشین‌آلات را مورد بازسازی و نوسازی قرار دهند. وی سپس از صنعتگران خواست که آمار ماشین‌آلات و تولیدات خود را در اختیار این دفتر قرار دهند تا در سیاست‌گذاری‌های آتی مدنظر قرار گیرد.

این مقام مسئول، فقدان نمایندگی برای تأمین

بخش عظیمی از صنایع بالادستی را هم به حرکت درمی‌آورد و از صنایع بسیار مهم و ارزش‌آفرین کشور شناخته می‌شود و جلوه‌ای از شکوه تولیدات حوزه نساجی است.

دکتر مردانی، سخنرانی خود را با اعلام آمار و ارقام‌هایی در حوزه صنعت نساجی ادامه داد و گفت: خوشبختانه تعداد قابل‌توجهی از ماشین‌آلات مدرن دنیا در کشور ما نصب و راه‌اندازی شده‌اند و طبق اطلاعاتی که تا این لحظه تکمیل شده؛ بیش از ۹۰ دستگاه جدید و مدرن در کارخانه‌های نساجی نصب شده‌اند و بسیاری از تغییرات در دستگاه‌ها و پیشرفت‌های به‌دست آمده در این صنعت از طریق مشورت تکنسین‌ها و کارگران خطوط تولید، ایجاد شده و از نظر کیفی و ارائه طرح و نقش در دنیا پیشرو هستیم.

وی یادآور شد: در حال حاضر حدود هزار کارخانه فرش‌بافی با بهره‌گیری از ۳۴ هزار نفر نیروی کار در کشور به فعالیت می‌پردازند که بالغ بر ۸۰۰ واحد آن در کاشان قرار گرفته و اهمیت این منطقه از نظر این که قطب جهانی فرش به شمار می‌آید؛ بسیار روشن و مشخص است. مدیرکل دفتر نساجی وزارت صمت اذعان

و تصور می‌کنیم هر فردی که درآمد خوبی کسب

نماینده مردم کاشان، آران و بيجدل: تکیه صنعتگران ایرانی در تولید فرش به حس بینایی و لامسه استوار است در حالی که رقیبان، سیستم‌هایی به فرش متصل کرده‌اند که هنگام استفاده، عطر یا موزیک پخش می‌کند و به این ترتیب حس بویایی و شنوایی مصرف‌کننده را هم به خود جلب می‌نماید.

می‌کند باید پول‌های وی را به نحوی ستاندا! در حالی که تمام دنیا تلاش می‌کند کارآفرینان را تشویق کنند؛ ما مسیر معکوس را طی می‌کنیم!

صنعت فرش ماشینی؛ لوکوموتیو محرک صنعت نساجی

دکتر نعمت‌الله مردانی - مدیرکل دفتر صنایع نساجی، پوشاک و چرم وزارت صنعت، معدن و تجارت - یکی دیگر از سخنرانان همایش ملی صنعت فرش ماشینی بود. وی بیان داشت: واقعیت این است که صنعت فرش ماشینی به‌عنوان لوکوموتیو محرک صنعت نساجی،

- * مهندس کفاش - عضو هیأت مدیره شرکت نساجی خاتم
- * حسن رضانی - مدیرعامل شرکت فرش پلمچال
- * خانم صحرایی - نماینده مرکز آموزش های

مدیر کل دفتر صنایع نساجی وزارت صنعت، معدن و تجارت: در حال حاضر جنس مطالبات صنعتگران ما به گونه ای شده که اعلام می کنند برای تولید بیشتر، نیازمند ماشین آلات و برای صادرات خواهان بازار مناسب هستیم و به این نتیجه رسیده اند که باید به سمت بازاریابی بیشتر و ایجاد مرکزی برای ارائه خدمات صادراتی گام بردارند.

- * مهندس علی درّیاب - مدیرعامل شرکت تمدن فرش کاشان
- * محمد فامیلی بیدگلی - مدیرعامل شرکت گلرنگ فرش بیدگل
- * حمید مشیری - مدیرعامل شرکت بافته های مشهد اردهال
- * حسین رحیمی - مدیرعامل شرکت هدیه البرز
- * مهندس مجید برازنده - رییس اداره صنعت، معدن و تجارت شهرستان کاشان
- * دکتر محمود برادران - دبیر خوسه صنعتی فرش ماشینی کاشان
- * مهندس موسوی - مدیرعامل شرکت تولیدی مرتب
- * مهندس حسین جمال - مدیرعامل شرکت بافندگی خاطره کاشان
- * احمد فتاحی - مدیرعامل شرکت فرش یلدای کویر
- * محمود تولایی - عضو اتاق بازرگانی، صنایع و معادن کاشان
- * دکتر مومنیان - دبیر کانون همهانگی دانش و صنعت فرش
- * مهندس حسین عدالت - رییس اتحادیه فرش ماشینی کاشان
- * مهندس عنایتی - مدیر کانون تبلیغاتی آریا
- قطعات مورد نیاز را یکی از مشکلات مهم تولیدکنندگان نساجی دانست و اعلام آمادگی نمود تا در صورت وجود درخواست مشترک از سوی صنعتگران، پیگیری های لازم جهت رفع این مشکل انجام شود و به جای این که تولیدکنندگان مجبور شوند مسافت های طولانی را به رفت و آمد به سایر کشورها جهت خرید قطعات مورد نیاز اختصاص دهند، شرکت سازنده موظف باشد که در ایران به ارائه خدمات بپردازد.
- * تقدیر از برگزیدگان صنعت فرش ماشینی در ادامه همایش، پیشنهاد تأسیس آزمایشگاه ملی فرش ماشینی ایران توسط دانشگاه آزاد اسلامی (واحد کاشان) از سوی رییس این دانشگاه مطرح شد که مورد موافقت حضار قرار گرفت و در ادامه از برگزیدگان صنعت فرش ماشینی (به شرح زیر) تقدیر شد:
- * محمدتقی رحمانی - مدیرعامل مجتمع نساجی آسایش
- * مهندس محمد مروج - پیشکسوت و مدیر موفق صنایع نساجی
- * مهندس احمد فرهی - مدیرعامل شرکت فرش فرهی
- * حسین مزروعی - مدیرعامل مجتمع نوریانتخت

صنعت فرش ماشینی تنظیم شد و در نهایت به تصویب رسید که امیدوارم در دولت تدبیر و امید این استراتژی اجرایی شود. وی افزود: استراتژی آینده فرش با هدف ایجاد جایگاه منطقی در تولید، اشتغال و صادرات غیرنفتی و ارتقای توان رقابتی ایران در بازارهای جهانی با بررسی محیط بین‌المللی و ملی و عملکرد فرش از دیدگاه رقابت‌پذیری پس از مشاوره با فعالان فرش تدوین شده است. اما مفهوم استراتژی چیست؟ استراتژی الگوی تصمیم‌گیری و اقداماتی است که در سازمان فراتر از زمان رخ می‌دهد و کاری است که در آینده رخ خواهد داد از امروز باید پیش‌بینی کرد و به دنبال تدوین برنامه مشخص برای رسیدن به آن نقطه بود.

دبیر خوشه صنعتی فرش ماشینی کاشان: خواستراتژی آینده فرش با هدف ایجاد جایگاه منطقی در تولید، اشتغال و صادرات غیرنفتی و ارتقای توان رقابتی ایران در بازارهای جهانی با بررسی محیط بین‌المللی و ملی و عملکرد فرش از دیدگاه رقابت‌پذیری پس از مشاوره با فعالان فرش تدوین شده است.

وی افزود: فلسفه استراتژی نشان می‌دهد که درونمایه اصلی استراتژی فرصت‌هایی هستند که آینده پیش روی ما خواهد گذارد و باید از آن نهایت استفاده را به عمل آوریم. دکتر برادران با بیان این مطلب که از دیدگاه ماهوی تفکر استراتژیک یک «بصیرت و فهم» است؛ افزود: این تفکر، مهم دیدن چیزهایی است که دیگران نمی‌بینند و به دنبال یافتن نوآوری و تصاویر ذهنی جدید و آینده‌ای بسیار متفاوت است تا جامعه مرتبط با آن را بر اساس استراتژی‌های اصلی‌اش دوباره تعریف کند. وی در بخش بعدی سخنرانی خود به بیان مطالبی در مورد بازار جهانی فرش ماشینی

پرداخت و گفت: متوسط رشد صادرات فرش در دنیا برابر ۶ درصد و متوسط رشد صادرات فرش در ایران برابر ۲/۲ درصد است که در این میان متوسط سهم ایران از صادرات فرش در دنیا ۶/۲ درصد است (سهم فرش ماشینی تنها ۲ درصد می‌باشد)

وی نموداری از کشورهای وارد کننده فرش ماشینی در سال ۲۰۰۶ نیز به شرح زیر ارائه نمود: دبیر خوشه صنعتی فرش ماشینی کاشان موانع صادرات فرش ماشینی را به شرح زیر برشمرد:

* وجود بازار مناسب داخل کشور

* محصول مناسب برای صادرات کمتر در ایران تولید می‌شود.

به گفته این مقام مسئول، در سطح کشور حدود ۲۵۰۰۰ نفر به صورت مستقیم در ۸۵۰ واحد اشتغال دارند و ترکیب تحصیلی شاغلین در خوشه فرش ماشینی طبق نمودار زیر است: چشم‌انداز فرش ماشینی کشور به اعتقاد دکتر برادران شامل این موارد است:

* صنعتی خلاق، نوآور

* پیشگام و فرصت‌جو با بهره‌وری مطلوب

* افزایش سهم سرمایه‌گذاری بخش خصوصی

* حفظ سهم بازارهای داخلی

* دستیابی به ۳ میلیارد دلار صادرات در سال ۱۴۰۴

* دستیابی به بالاترین سهم از بازارهای جهانی و اهداف کلان صنعت فرش ماشینی:

۱- افزایش سهم محصولات فرش ماشینی در تولید کشور

۲- ارتقای سهم صادرات فرش ماشینی در صادرات غیرنفتی کشور

۳- ارتقای توان رقابت‌پذیری ایران در بازارهای جهانی

۴- ارتقای بهره‌وری در تولید و به کارگیری فناوری‌های نوین

۵- ارتقای نقش صنعت فرش ماشینی در ایجاد

اشتغال
۶- افزایش درآمد حاصل از فعالیت‌های مرتبط با صنعت فرش ماشینی برای فعالان اقتصادی
۷- ایجاد تعادل منطقه‌ای در تولید فرش ماشینی با رعایت دستیابی به مواد اولیه و بازارهای داخلی و خارجی

* سیاست‌های فرش با تراکم پائین (ارتقاء کیفیت و طرح محصول همراه با تنوع، نوآوری و بسته بندی مناسب، توسعه بازار صادراتی، ارتقاء ارزش افزوده محصول (از طریق ایجاد تمایز در این دسته محصول)، ارتقاء سطح بهره‌وری در تولید محصول (نوسازی ماشین‌آلات و...) و افزایش سطح مهارت و دانش نیروی انسانی

* سیاست‌های فرش با تراکم بالا (ارتقاء سطح بهره‌وری در تولید محصول، حفظ بازار داخلی، توسعه بازار صادراتی در کشورهای خاص، عدم ارتقاء افزایش تراکم از ۷۰۰ شانه)

* سیاست‌های فرش‌های خاص (فرش گره‌باف ماشینی، گلیم‌فرش، گلیم، شگی و...) (توسعه فن‌آوری و طراحی فرش‌های خاص با نگاه بومی ایران، ارتقاء تکنولوژی به منظور تهیه دستگاه‌های گره‌باف ماشینی و رصد نوآوری فرش‌های خاص در جهان)

مقایسه تطبیقی صنعت فرش ماشینی ایران و ترکیه

مطلب بعدی همایش توسط دکتر منصور دیری - رییس دانشگاه آزاد اسلامی (واحد کاشان) ارائه شد. وی در ابتدا به بیان مقدمه‌ای در مورد ترکیه پرداخت که دارای حدود ۷۳ میلیون نفر است و به سمت استقرار اقتصاد باز حرکت می‌کند. نکته مهم این که وام‌های کم‌بهره جهت ساخت و ساز بناهای صنعتی در شهرک‌های صنعتی توسط وزارت صنعت ترکیه در اختیار صنعتگران قرار می‌گیرد. ۹۰۰ میلیارد دلار تولید ناخالص داخلی ترکیه است و این کشور پانزدهمین اقتصاد بزرگ دنیا محسوب می‌شود. نرخ رشد اقتصادی

و این روند در سال‌های بعدی نیز تداوم یافت و در حال حاضر توانسته حدود ۲۵ تا ۳۰ درصد بازار جهانی فرش ماشینی را ظرف ۱۰ سال قبضه نماید. پس باید بدانیم می‌توان ظرف ۱۰ سال بازار فرش ماشینی را به انحصار خود درآورد

رئیس دانشگاه آزاد اسلامی (واحد کاشان):
سالیانه ۲۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در ترکیه در حال انجام است که ایران در بهترین حالت کمتر از ۲ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری خارجی را تجربه می‌کند، بیش از ۱۱۰ میلیارد دلار میزان صادرات سالیانه ترکیه است و سهم صنعت نساجی در این میان بالای ۲۰ میلیارد دلار می‌باشد.

ضمن این که بازار کفپوش‌های ماشینی در دنیا هنوز جای کار بسیاری دارد.

عوامل موفقیت صنعت فرش ماشینی ترکیه:

- * طرح و نقوش متنوع و گوناگون
- * توجه به نیاز و سلیقه مشتریان
- * اعطای یارانه‌های صادراتی و تشویق صادرکنندگان
- * جذب سرمایه‌گذاری خارجی
- * انتقال تکنولوژی‌های پیشرفته
- * کیفیت مطلوب مواد اولیه
- * نیروی کار ارزان
- * تدوین تعرفه‌های منطقی
- * همگامی با بازار

وی ضمن اشاره به این موضوع که ۸۵ درصد مبادلات فرش ماشینی در اختیار ۵ کشور از جمله ایران قرار دارد؛ اذعان داشت: در ترکیه، برگزاری نمایشگاه‌های صنعت نساجی مورد توجه ویژه دولتمردان قرار دارد و در سال‌های ۲۰۱۱ و ۲۰۱۲، حدود ۱۵-۱۰ نمایشگاه منسوجات برگزار شد که صنعتگران اغلب کشورها از آن بازدید به عمل می‌آورند و خرید و فروش‌های خوبی نیز در این نمایشگاه‌ها انجام می‌شود.

دلار و حجم سرمایه‌گذاری سالیانه در این صنعت بالغ بر ۴۰۰ میلیون دلار (۱۲۰۰ میلیارد تومان در سال) است.

وی ضمن اشاره به این نکته که ۸۰ درصد تولیدات فرش ماشینی در منطقه قاضی‌انتپ انجام می‌شود؛ تصریح کرد: این منطقه دارای ۱/۶ میلیون نفر جمعیت با ترکیب جمعیتی جوان، ۳۸ هتل مرفه، ۱۲۰ بانک داخلی و ۱۵۰ شرکت حمل‌ونقل ریلی، دریایی، هوایی و زمینی است و موقعیت جغرافیایی مناسب، اعطای استقلال و آزادی به سرمایه‌گذاران، همکاری با سرمایه‌گذاران خارجی و تأمین و تسهیل اطلاعات میان فعالان حوزه فرش ماشینی در منطقه می‌باشد.

اقدامات انجام‌شده در ترکیه جهت افزایش صادرات:

- * راه‌اندازی یک یا چند مرکز تولید فرش ماشینی عمده
- * فراهم کردن زیرساخت‌های تولید
- * توجه به کیفیت و تمرکز بر تأمین نیاز و خواسته‌های مشتریان داخلی و خارجی
- * اعطای مشوق‌های صادراتی به صادرکنندگان فرش ماشینی (۷ تا ۱۰ درصد) و پرداخت آن به صورت نقدی (که جای این بخش حمایتی در ایران خالی است)
- * مزایای تولید فرش ماشینی در ترکیه:
- * دسترسی به مواد اولیه با کیفیت
- * عدم پرداخت هزینه‌های گمرکی
- * دسترسی به بازارهای محلی
- * بهره‌مندی از نیروی کار متخصص
- * سیاست‌های دولتی لیبرال و بازار آزاد
- * تولید چابک و منعطف با رویکرد مشتری‌محوری
- * عضویت در اتحادیه‌ها و انجمن‌های معتبر بین‌المللی

به‌گفته دکتر دیاری، روند صادرات فرش ترکیه از سال ۲۰۰۲ و ۲۰۰۳ به شدت صعودی است

ترکیه به‌طور متوسط ۵ درصد در سال می‌باشد و به دنبال تبدیل شدن به اقتصاد برتر دنیاست. ۲۸ درصد ارزش افزوده ترکیه را صنعت تشکیل می‌دهد و مهمترین صنایع آن عبارتند از نساجی و پالایش نفت.

وی افزود: سالیانه ۲۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در ترکیه در حال انجام است که ایران در بهترین حالت کمتر از ۲ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری خارجی را تجربه می‌کند، بیش از ۱۱۰ میلیارد دلار میزان صادرات سالیانه ترکیه است و سهم صنعت نساجی در این میان بالای ۲۰ میلیارد دلار می‌باشد. (معادل یک‌سوم درآمد سالیانه نفتی ایران)

به‌گفته دکتر دیاری، سیاست‌های بازگانی که موجب توسعه ترکیه شده عبارتند از:

- * کاهش دخالت دولت در تعیین قیمت‌های نسبی اقتصاد
- * اولویت بخشیدن به مکانیزم بازار جهت تعیین نرخ‌های بهره و ارز
- * کاهش نرخ‌های تعرفه
- * کاهش موانع بروکراسی اداری
- * کاهش مالکیت دولت بر بنگاه‌های اقتصادی.
- وی سپس به مقایسه دو کشور ایران و ترکیه از نظر تولید ناخالص داخلی، بالانس تجاری، GDP، تعرفه‌های کلی و ... پرداخت و گفت: تعرفه‌های کلی در ترکیه ۹/۷ درصد و در ایران ۲۶ درصد، تعرفه‌های کشاورزی در ترکیه ۴۲ درصد و در ایران ۲۸ درصد و تعرفه‌های غیرکشاورزی ۴/۸ درصد در ترکیه و در ایران ۲۵/۶ درصد می‌باشد که تعرفه‌های بالا موجب کاهش رقابت‌پذیری صنایع می‌شود؛ ضمن این که در ترکیه ۶۴۸ واحد عمده صنعتی تحت مالکیت دولت قرار دارد و این رقم در ایران به ۴ هزار و ۵۱۳ واحد می‌رسد!

دکتر دیاری به بیان آمار و ارقامی از صنعت فرش ماشینی ترکیه هم پرداخت و گفت: صادرات فرش ماشینی این کشور نزدیک به یک میلیارد

دکتر دباری به صنعت فرش ماشینی ایران هم پرداخت و ابزار داشت: واردات سالیانه فرش ماشینی ایران در حد ۳۰-۲۰ میلیون دلار است که خوشبختانه در مقابل ۲۰۰ میلیون دلار صادرات، رقم چندانی محسوب نمی‌شود. به گفته وی، منطقه کاشان و آران و بیدگل به تنهایی ۷۰ درصد تولید فرش ماشینی ایران را برعهده دارند و عمده سهم بازارهای صادراتی ایران عبارتند از عربستان، پاکستان، ترکمنستان، ترکیه، عراق (۲۰ درصد) و افغانستان (حدود ۶۰ درصد) به عبارت دیگر حدود ۸۰ درصد فرش ماشینی ایران به دو کشور عراق و افغانستان صادر می‌شود که اگرچه قابل تقدیر است اما باید فرش را در ازای دریافت یورو صادر نماییم نه واحدهای پولی پایین تر...

رئیس دانشگاه آزاد اسلامی (واحد کاشان): منطقه کاشان و آران و بیدگل به تنهایی ۷۰ درصد تولید فرش ماشینی ایران را برعهده دارند و عمده سهم بازارهای صادراتی ایران عبارتند از عربستان، پاکستان، ترکمنستان، ترکیه، عراق (۲۰ درصد) و افغانستان (حدود ۶۰ درصد) به عبارت دیگر حدود ۸۰ درصد فرش ماشینی ایران به دو کشور عراق و افغانستان صادر می‌شود

مشکلات موجود در توسعه صادرات فرش ماشینی:
 * تورم بالا گاه تا صد درصد به ویژه در مواد اولیه
 * بلا استفاده ماندن نیمی از سرمایه‌های موجود در صنعت فرش ماشینی
 * بالا بودن قیمت تمام شده به دلایل متعدد
 * بهره‌وری پایین
 * فرسودگی ماشین آلات
 * کیفیت نه چندان مطلوب فرش ماشینی
 * عدم توجه به بسته‌بندی اصولی و جذاب برای محصولات صادراتی
 * عدم توجه به برندسازی
 * عدم توجه به سلیقه مشتریان خارجی

* عدم توجه به بازاریابی اصولی و کشف بازارهای جدید
 * مزایای صنعت فرش ماشینی ایران:
 * وجود شرکت‌های قدرتمند در زمینه طراحی الکترونیک و مونیتورینگ
 * وجود شرکت‌های فعال در زمینه نرم‌افزارهای طراحی
 * خودکفایی در بحث تولید مواد اولیه مانند پلی‌استروپلی پروپیلن
 * نیروی کار ارزان تر در مقایسه با کشورهای رقیب مانند بلژیک
 * هزینه سوخت و انرژی ارزان تر از کشورهای دیگر
 * دسترسی مستقیم به بازار کشورهایی مانند عربستان افغانستان

* تجربه ۴۰ ساله در زمینه تولید فرش ماشینی
 * وجود نیروی انسانی مجرب و ماهر در صنعت نساجی
 * امکان ساخت بسیاری از قطعات و تعمیرات و نگهداری ماشین آلات
 * نقاط ضعف صنعت فرش ماشینی ایران:
 * تمرکز بر تولید در بازار داخلی
 * رقابت سخت با سایر کشورها
 * قیمت تمام شده بالا

* بهره‌وری پایین
 * کیفیت نامطلوب محصولات
 * نامناسب بودن ظرفیت اسمی واحدهای تولیدی
 * واگذاری بازار آسیای میانه به ترکیه
 * عدم توجه به مقوله مشتری‌مداری
 * وابستگی به واردات مواد اولیه (نخ جوت و ...)
 * کمبود تعداد نمایشگاه‌ها
 * بالا بودن نرخ سود محاسباتی
 * بالا بودن نرخ بهره بانکی
 * فرصت‌های صنعت فرش ماشینی ایران:
 * درصد بسیار بالایی از مردم ایران از فرش ماشینی استفاده می‌کنند و با یک بازار پرکشش

داخلی مواجه هستیم.
 * صادرات به ۲۷ کشور
 * نقاط ضعف صنعت فرش ماشینی ترکیه:
 * انحصار تولید فرش ماشینی در منطقه قاضی‌انتپ (با تحولات سیاسی سوریه و با توجه به نزدیکی مرز ترکیه با این کشور، تهدیداتی برای قاضی‌انتپ به وجود آمد.)
 * تعداد اندک برندهای معتبر
 * وابستگی شدید به واردات ماشین آلات و مواد اولیه (به ویژه پلی‌استر و پلی پروپیلن)
 * راهکارهای پیشنهادی:
 * کاهش دخالت‌های دولت در عرضه و قیمت‌گذاری مواد اولیه
 * تقویت راه‌های ارتباطی
 * تقویت زیرساخت‌ها و امکانات تولید و سرمایه‌گذاری
 * تقویت واحدهای فعال در حوزه فرش ماشینی
 * افزایش بهره‌وری نیروی کار
 * ترغیب سرمایه‌گذاران خارجی به حضور در صنعت فرش ماشینی
 * تقویت ارائه تسهیلات بانکی و سرمایه در گردش واحدهای تولیدی
 * جایگزینی فناوری‌های جدید
 * بحث و تبادل نظر در زمینه واردات منطقی و سنجیده ماشین آلات با تراکم بالا
 * منطقی نمودن سود صادرات واحدهای فرش ماشینی
 * توجه به بازاریابی و برندسازی
 * رفع محدودیت‌های توسعه صادرات
 * بهینه شدن تعرفه واردات و صادرات
 * حرکت به سمت صادرات محصولات باکیفیت‌تر
 * توجه ویژه به بسته‌بندی محصولات
 * تمرکز بر شبکه‌ها و بازارهای بین‌المللی
 * تقویت سیستم خدمات فروش محصولات
 * انجام تبلیغات گسترده و موثر فرش ماشینی به بازارهای بین‌المللی

استراتژی برای بخش خصوصی بپردازد و باید متن مشخصی حاوی مشکلات، چالش‌ها و استراتژی‌های صنعتی توسط فعالان بخش

مدیر کل دفتر نساجی و پوشاک وزارت صنعت و معدن: دولت نمی‌تواند به نگارش استراتژی برای بخش خصوصی بپردازد و باید متن مشخصی حاوی مشکلات، چالش‌ها و استراتژی‌های صنعتی توسط فعالان بخش خصوصی نساجی تهیه، ارائه و دولت پیگیر اجرای آن شود.

خصوصی نساجی تهیه، ارائه و دولت پیگیر اجرای آن شود.

وی اعلام آمادگی دفتر تحت مدیریت خود را برای همراهی با صنعتگران صنایع نساجی در زمینه‌های مختلف مانند پیگیری استراتژی، تصویب قوانین و مقررات، مشورت با تشکل‌های نساجی، ارائه طرح به مجلس شورای اسلامی و ... اعلام نمود.

دکتر مردانی در پایان با بیان این نکته که کشور ما به دلایل مختلف دارای مزیت نسبی در صنایع نساجی است؛ تصریح کرد: به آینده صنایع نساجی ایران بسیار امیدوار هستیم.

به استراتژی، برنامه‌ریزی و حمایت از بخش خصوصی ندارد و تا زمانی که این اعتقاد وجود ندارد؛ مطمئن باشید اگر شهر کاشان در ترکیه قرار داشت؛ تمام بازارهای دست‌نیافتنی، فتح و سهام شرکت‌های ماشین‌سازی فرش ماشینی خریداری می‌شد.

مهندس امامی‌رئوف در خاتمه بیان داشت: این انتظار وجود داشت که در همایش امروز، سخنان کارآفرینان و صنعتگران فرش ماشینی هم شنیده می‌شد.

دکتر دیباری پاسخ داد: این همایش با هدف ارائه آخرین دستاوردها و نتایج علمی و تحقیقاتی حوزه فرش ماشینی برگزار شد و دانشگاه آزاد اسلامی (واحد کاشان) آمادگی دارد تا در کوتاه‌ترین فرصت با حمایت و کمک دوستان، در قالب برگزاری یک همایش دیگر، شنونده سخنان کارآفرینان و صنعتگران باشد.

دکتر مردانی هم در جمع‌بندی پایانی عنوان داشت: باید در بخش خصوصی به صورت منسجم‌تر حرکت کنیم و در زمینه تدوین استراتژی توسعه صنعت نساجی تمام تشکل‌ها، انجمن‌ها و فعالان بخش خصوصی به همفکری بایکدیگر بپردازند.

وی اذعان داشت: دولت نمی‌تواند به نگارش

*تدوین نقشه راه تا بدانیم از چه مبدایی به چه مقصدی خواهیم رسید...

*کاهش قیمت تمام شده محصولات

*آموزش مستمر و موثر از مدیر تا کارگر

این همایش با ارائه مقاله فنی و تخصصی مهندس خلیفه‌نژاد با عنوان «آخرین یافته‌ها در زمینه استفاده از الیاف پلی‌استر در فرش ماشینی» به اتمام رسید و مهندس امامی‌رئوف - مدیرمسئول ماهنامه نساجی امروز - در بخش پایانی مراسم، ضمن انتقاد از عدم حضور مسئولان و متولیان دولتی در این همایش عنوان داشت: در نمایشگاه‌های نساجی ترکیه، رجب طیب اردوغان - نخست‌وزیر ترکیه - شخصاً

حضور می‌یابد اما هنگام افتتاحیه به عنوان یک بازدیدکننده عادی با وی رفتار می‌شود، کارآفرینان و صنعتگران به قیچی کردن روبان افتتاحیه می‌پردازند و وی بیشتر شنونده سخنان صنعتگران نساجی است و تنها به بیان چند جمله اکتفا می‌کند. اردوغان در مراسم افتتاحیه یکی از نمایشگاه‌ها عنوان داشت: ترکیه مانند کشورهای همسایه، ذخایر نفتی در اختیار ندارد تا با خیال آسوده به زندگی ادامه دهد پس باید با تلاش و زحمت به توسعه و پیشرفت صنعتی دست یابیم. برای دستیابی به این هدف باید بازارهای دنیا را مورد بررسی قرار دهیم و به تولید محصولات موردنیاز آن بپردازیم.»

مهندس امامی‌رئوف افزود: در کشور ما تمام امور در اختیار دولت و حاکمیت قرار دارد و نمی‌توان فارغ از مشکلاتی که دولت برای بخش خصوصی به وجود می‌آورد یا فضاهایی که ایجاد می‌کند؛ به تدوین استراتژی پرداخت کما این که استراتژی توسعه صنعتی تدوین گردید اما حتی توسط دولتمردان خوانده هم نشد!!!

وی یادآور شد: در سال‌های گذشته، وظیفه تدوین استراتژی توسعه صنایع نساجی، پوشاک و فرش برعهده جامعه متخصصین نساجی ایران گذارده شد اما متأسفانه دولت اعتقادی